

16/1

RASFRÅGAN I ENGLAND

I ANLEDNING av de konflikter mellan raserna, mellan vita och färgade, som förekommit i England under de senaste åren, och särskilt det senaste året, har en rad studier i frågan nyligen publicerats. Förra året upprättades ett vetenskapligt institut i ämnet, och dess första, grundläggande undersökning utkom i november på Oxford University Press (James Wickenden, Colour in Britain). Fullständiga och säkra uppgifter om antalet färgade i England finns inte; invandringen från de brittiska besittningarna är fri, och myndigheterna gör vid registreringen i likställighetens intresse ingen skillnad mellan raserna. Klart är emellertid att den starka invandringen från Västindien — huvudsakligen från Jamaica — som ägt rum under senare tid är det väsentliga inslaget i bilden. På sommaren 1958 beräknades att i England bodde bortåt 200 000 färgade, av vilka 50 000 från Indien och Pakistan och över 100 000 från Västindien. Från detta sistnämnda land började en stark immigration omkring 1951; antalet invandrare från detta år till hösten 1958 var 114 000, och åren 1955—1957 uppgick antalet årligen till omkring 25 000. Orsakerna här till är att USA och flera sydamerikanska stater minskat eller förbjudit invandring från Västindien samt kris och arbetslöshet i Jamaica; här till kommer att, sedan invandringen väl satt i gång, nya invandrare hjälps över av sina släktingar i England och lockas av uppgifterna om de höga löner som där kan förtjänas. Nästan alla dessa immigranter är negrer eller mulatter. Medan från Indien och Pakistan många kommer för att bedriva studier eller skaffa sig praktik, är nykomlingarna från Västindien till ojämförligt största delen vanliga arbetare som söker sin utkomst i England.

Rasproblemet accentueras av att invandrarna koncentreras till vissa städer. Av västindierna — jag skall i det följande huvudsakligen beröra denna grupp — bodde på hösten 1958 40 000 i London, 30 000 i Birmingham, 4 000 i Manchester och 3 000 i det för oroligheterna i augusti berömda Nottingham; därjämte fanns relativt många i städer i västra England, såsom Sheffield, Liverpool och Leeds.

Vari består problemet, hur framträder spänningen mellan raserna? Materiellt främst i att de färgade har svårare att få anställning och bostäder än de vita. I valet mellan sökande från olika raser till en tjänst tar man den vite, och de färgade har därför sannolikt avsevärt lägre löner än de vita arbetarna. Enligt en under-

sökning i London, som närmast gäller studenter (A T Carey, Colonial Students) skulle blott en värdinna på tio vara villig att hyra ut rum åt färgade; säkert är att invandrarna från Västindien har svårt att få bostäder och att de kvarter där de tas emot anses bli mindre begärliga för vita bostadssökande. Mera påtaglig diskrimination på restauranger och liknande lokaler har varit sällsynt, men det finns åtskilliga exempel på att färgade vägrats tillträde till dansställen. Att medlemmar av de båda raserna umgås som likställda är ovanligt. Bråk med slagsmål och förstörelse av egendom har förekommit i några fall, särskilt i Nottingham och London, dock utan större blodutgjutelse eller skadegörelse; ligor eller gäng av ynglingar har härvid varit de mest aktiva.

Enligt en redogörelse skulle inom den brittiska befolkningen en tredjedel vara fria från rasfördomar, en tredjedel indifferent och osäkra, en tredjedel fientliga mot färgade. Sådana bedömanden säger inte mycket. Säkert är att rasfördomarna i viss grad stimuleras och stärks av andra "objektiva" faktorer. Västindierna är relativt obildade, de

kan i många fall inte sköta arbeten som de påstår sig kunna, de är mindre inställda på ordning och punktlighet, frekvensen av utomäktenskapliga förbindelser, förseelser och brott är högre, de är mera primitivt religiösa och mera sedeslösa än de vita. Som i andra länder är det vanligt att okunnigt och oreflekterat folk anser sådana drag bero på rasen, inte på miljö, uppfostran och standard, och därför sägs det ofta att de färgade är lata, dumma och omoraliska till sin natur. En Londonpräst som har många färgade i sin församling och energiskt arbetar för ett gott förhållande mellan raserna har i en upplysande bok (Clifford Hill, Black and White in Harmony) skildrat växelverkan mellan "rena" fördomar och reella olikheter i vanor och attityder bland de fattiga och obildade människor det här främst gäller. Enligt hans vittnesbörd har det rent av förekommit att färgade behandlats ovänligt eller vägrats tillträde i engelska kyrkor.

Vid resor i länder där förtryck av och diskrimination mot färgade är en självklarhet — såsom Sydafrika och USA:s sydstat — får man av de vita ständigt höra att "så skulle det också vara i

Två bilder från de svåra rasoroligheterna i september 1958 i Notting Hill i London. Ovan bildar polisen kedja mot ungdomliga kravalldeltagare, till vänster har en färgad kvinna, som fått sitt hem attackerat med stenkastning, beväpnat sig med en gammal yxa.

ert land, om ni hade något större antal negrer ibland er". Vad som hänt i England under de senaste åren och vad som sedan länge händer i de amerikanska nordstaterna har tolkats som ett bevis på att det påståendet är riktigt. Man kan också åberopa de engelska erfarenheterna i motsatt riktning. De visar visserligen att rasfördomar finns latenta hos många människor och att de lätt blir ord och handling vid samlevnad med andra raser. Men de visar liklika att dessa fördomar kan hållas tillbaka av en stark och uppriktig opinion.

Det stora flertalet västindiska immigranter har utan större svårigheter levt bland den vita engelska befolkningen, skriver Wickenden; den aktivt intoleranta gruppen engelsmän är mycket liten. De försök som brittiska extremister gjort att under parolen "Håll England vitt" hetsa mot de färgade och göra politik av rasfrågan har vunnit ringa gensvar och har mötts av en kraftig motpropaganda. Båda de stora partierna, liksom naturligtvis liberalerna, är ense i fördömandet av rasfördomar och rashets. Tanken att begränsa invandringen från Västindien har diskuterats, men förkastats som ett avsteg från

principen om rörelsefrihet inom "det större England". En lagstiftning som stadgar straff för privat diskrimination (i fråga om bostäder, anställning osv) har övervägts, men hittills betraktats som onödig eller farligt upphetsande; labours ledning har dock gjort uttalanden som tyder på att partiet är berett till sådana åtgärder. Fackförbunden har hållit fast vid likställigheten och alltså vid de färgades rätt att vinna inträde, även om några fackföreningar gjort svårigheter och rent av uttalat sig mot de färgades insläppande. Skilda organisationer har genom broschyrer och föredrag verkat för jämlikhet och tolerans; Fabian Society skickade för några veckor sedan ut en skrift av denna typ (K. Little, Common Sense). De rasföreställningar som dominerar i Sydafrika och den amerikanska södern är i England avskydda inom den tongivande opinionen i alla grupper av betydelse.

HERBERT TINGSTEN